

8.

SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ ve ATATÜRKÇÜLÜK 2.ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ ÜNİTE KAVRAMLARI

ÜÇLÜ İTTİFAK: 1882 yılında Almanya'nın öncülüğünde Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ve İtalya'nın katılımıyla oluşan blok (grup).

ÜÇLÜ İTİLAFA: 1907 yılında İngiltere'nin liderliğinde Fransa ve Rusya'nın bir araya gelmesiyle oluşan blok (grup)

PANSLAVİZM: Rusya'nın Balkanlar'da Slav ırkındakileri kendi yönetimine almak için uyguladığı politika

SEFERBERLİK: Bir ülkenin silahlı kuvvetlerini savaşa hazır duruma getiren, ülkenin ekonomisini, yönetimini savaş gereklerine uyacak duruma sokan hazırlıkların ve önlemlerin tümü

TAARRUZ CEPHESİ: 1. Dünya Savaşında Osmanlı Devleti tarafından saldırı amaçlı açılan cephelerdir.

Örnek: Kafkas ve Kanal Cepheleri taarruz cepheleridir.

SAVUNMA CEPHESİ: 1. Dünya Savaşında Osmanlı Devleti'nin düşmanları tarafından açılan ve Osmanlı Devletinin kendini savunduğu cephelerdir.

Örnek: Çanakkale, Irak, Suriye-Filistin, Hicaz-Yemen Cepheleri savunma cepheleridir.

YARDIM CEPHESİ: Osmanlı Devletinin müttefiklerine yardım amacıyla açılan cephelerdir.

Örnek: Galiçya, Romanya, Makedonya Cepheleri yardım cepheleridir.

SEVK ve İSKÂN (GÖÇ) KANUNU: Ermenilerin 1.Dünya Savaşındaki olumsuzluklarına karşı Osmanlı Hükûmetinin, 27 Mayıs 1915 tarihinde çıkardığı, olaylara karışan Ermenilerle onlara yardım edenleri ülkenin daha sakin bir bölgesi olan Suriye'ye nakletme kararı aldığı kanundur.

SÖMÜRGEÇİLİK: Sanayi İnkılabı ile birlikte ortaya çıkan, bir devletin başka devletleri siyasal ve ekonomik egemenliği altına alarak yayılması veya yayılmayı istemesidir.

MİLLİYETÇİLİK: Fransız İhtilali'nin yaydığı, adalet, eşitlik, özgürlük ve demokrasi kavramlarının ortaya çıktığı, Avrupa'da siyasi ve sosyal hayatta değişikliklere sebep olan, Osmanlı ve Avusturya Macaristan gibi çok uluslu devletlerin parçalanmasına sebep olan akımdır.

KUTÜL AMARE: 1. Dünya savaşında Irak Cephesinde İngilizlerin esir alınarak zafer kazanıldığı bölge.

WILSON İLKELERİ (8 OCAK 1918): ABD Başkanı Wilson tarafından yayımlanan, yenen devletlerin yenilen devletlerden toprak almayacağı, gizli antlaşmaların yapılmayacağı, anlaşmazlıkların barış yoluyla çözümleneceği ve milletlere kendi geleceklerini belirleme hakkının verileceğini belirten 14 maddeden oluşan ilkelerdir.

MİLLETLER CEMİYETİ (CEMİYET-İ AKVAM): 1.Dünya Savaşı sonunda uluslararası barışı sağlamak için kurulmuş cemiyettir.

PARİS BARIŞ KONFERANSI: (18 Ocak 1919)

I. Dünya Savaşı sonunda yenilen devletlerin durumlarını görüşmek ve yapılacak barış antlaşmalarının esaslarını belirlemek amacıyla 32 devletin katılımıyla toplanan konferans

HASAN TAHSİN: 15 Mayıs 1919 tarihinde İzmir'in Yunanlılar tarafından işgali sırasında düşman askerlerine ilk kurşunu atan gazeteci

AMİRAL BRİSTOL RAPORU: İzmir'in İşgali sonrası bölgeye gönderilen ABD'li amiral Mark Lambert Bristol tarafından hazırlanan ve adeta Milli Mücadele'nin haklılığını ortaya koyan ilk uluslararası belge (rapor)

MANDA VE HİMAYECİLİK: Kendisini idare edemeyecek kadar zayıf ve güçsüz ülkelerin güçlü devletler tarafından yönetilmesi sistemidir.

KUVÂ-YI MİLLÎYE: Kelime anlamı Millî kuvvetler, Milis kuvvetler demektir.

Diğer anlamı ise, Türk halkının vatanseverlik duygusuyla bir araya gelerek oluşturduğu bölgesel ve düzensiz, direniş kuvvetlerine denir.

MİLLÎ CEMİYET: Mondros Ateşkes Anlaşması ile işgalci devletlere kayıtsız şartsız teslim olunması üzerine vatansever kişiler tarafından kurulan savunma ve hukuki mücadele amaçlı topluluklardır.

ANADOLU ve RUMELİ MÜDAFAAİ HUKUK CEMİYETİ: Sivas Kongresinde, milli mücadeleyi tek elden yönetmek için, bölgesel olarak kurulan tüm cemiyetlerin birleştirilerek verildiği isim

GENELGE: Yasa, tüzük ve yönetmeliklerin uygulanmasında yol göstermek, herhangi bir konuyu aydınlatmak, bir duruma dikkat çekmek gibi amaçlarla ilgili yerlere ve ilgililere gönderilen yazı.

Örnek: **Havza ve Amasya genelgeleri taarruz cepheleridir.**

KONGRE: Kelime anlamı, Kurultay demektir.

Diğer anlamı ise, herhangi bir konuyu görüşmek üzere, delegelerin katılmasıyla yapılan toplantı.

Örnek: **Erzurum ve Sivas kongreleri taarruz cepheleridir.**

9. ORDU MÜFETTİŞLİĞİ: İstanbul Hükümetinin Rumlarla Türkler arasındaki olayları incelemek için Mustafa Kemal'i Samsun'a gönderdiği görev

TEMSİL HEYETİ: Erzurum Kongresinde 9 kişi ile kurulan, Sivas Kongresinde yetkisi ve sayısı 16 ya çıkarılan, Milli bir meclis kuruluncaya kadar Milli Mücadelenin yürütme organı olarak görev yapan kurul

İRÂDE-İ MİLLÎYE GAZETESİ: Mustafa Kemal'in, Sivas Kongresi'nde alınan kararları halka duyurmak, içte ve dışta kamuoyu oluşturmak için çıkardığı, Mustafa Kemal'in "**Benim Gazetem**" dediği, Millî Mücadele'nin ilk yayın organı olan gazete

HÂKİMİYET-İ MİLLÎYE GAZETESİ: Mustafa Kemal Ankara'ya gittikten sonra çıkardığı, Millî Mücadele'nin resmî yayın organı olan gazete

ANADOLU AJANSI (AA): Millî Mücadele'yi içte ve dışta savunmak, bazı çevrelerin yürüttüğü yalan haberlere karşı halka gerçekleri anlatmak için 6 Nisan 1920'de kurulan haber ajansı

MİSAKİ MİLLÎ (MİLLÎ YEMİN) (28 OCAK 1920)

İstanbul Hükümeti ile yapılan Amasya Görüşmelerinde alınan karar gereği, Osmanlı'nın İtilaf devletleri ile yapacağı barış şartlarının Türk halkının kabul edileceği şekilde ortaya konması için alınan kararlar

MEBUSAN MECLİSİ: Padişah ile birlikte padişah tarafından atanan Ayan Meclisi ve halk tarafından seçilen milletvekillerinin ile birlikte yönettiği parlamento (meclis)

ULUSAL EGEMENLİK: Devletin gücü olan egemenliğin doğrudan ulusa ait olmasıdır.

Örnek: TBMM'nin açılması ulusal egemenlik ile ilgilidir.

TAM BAĞIMSIZLIK: Siyasi, ekonomik, hukuki, kültürel ve tüm alanlarda özgürlük ve egemenliktir.

Örnek: Misakı Milli'nin ilanı tam bağımsızlıkla ilgilidir.

GÜÇLER BİRLİĞİ İLKESİ: Yasama, yürütme ve yargı yetkisinin tek kurumda toplanmasına güçler birliği ilkesi denir.

MECLİS HÜKÜMET SİSTEMİ: Güçler birliği ilkesinin uygulandığı, meclisten seçilen milletvekillerinin yönettiği ve meclis başkanının hükümetin de başkanı olduğu sistem

KUVAY-I İNZİBATİYE (PADİŞAH ORDUSU): Kuvay-ı Milliye'yi engellemek, Kuvayi Milliye'ye karşı ayaklanmaları desteklemek için padişah tarafından kurulan orduya denir.

HIYANET-İ VATANİYE KANUNU:

Meclis tarafından ayaklananlarla mücadele etmek ve askerden kaçışları önlemek için çıkarılmış kanun

İSTİKLAL MAHKEMELERİ: Meclis tarafından ayaklananları ve asker kaçaklarını cezalandırmak için olağanüstü yetkilerle kurulmuş mahkeme

SAN-REMO KONFERANSI (19-26 Nisan 1920) İtilaf Devletleri'nin Osmanlı ile yapılacak barış antlaşmasının şartlarını belirlemek için İtalya'nın San-Remo kentinde topladığı konferans.

**DİĞER DERS İÇERİKLERİ İÇİN AŞAĞIDAKİ KANAL
LİNKLERİME TIKLAYINIZ.**

YOUTUBE ABONE OL LİNKİ:

<https://www.youtube.com/@sosyalhocasimustafa>

İNSTAGRAM HESABIM:

<https://www.instagram.com/sosyalhocasimustafa/>

TELEGRAM HESABIM:

<https://t.me/sosyalhocasimustafakarakus>

WHATSAPP HESABIM:

<https://whatsapp.com/channel/0029VaA9Dzy4o7qDiBoEdD0z>